

Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2026 жылғы 31 наурыздағы № 143 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2026 жылғы 31 наурызда № 38256 болып тіркелді

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Қолданысқа енгізілу тәртібін 4-тармақтан қараңыз.

"Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңының 12-бабының 81-1) тармақшасына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу қағидалары (бұдан әрі -Қағидалар) бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Төтенше жағдайларды жою департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрліктерінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық 2026 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізіледі және 2026 жылғы 12 шілдеден бастап қолданысқа енгізілетін Қағидалардың 6-тармағын қоспағанда, ресми жариялануға тиіс.

Қағидалардың 6-тармағы 2026 жылғы 12 шілдеге дейін мынадай редакцияда қолданылады деп белгіленсін:

"6. Материалдық нұқсан келген зардап шеккендер төтенше жағдай туындаған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде жергілікті атқарушы органға осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша толтырып не "электрондық үкімет" веб-порталының мобильді қосымшасы арқылы электрондық цифрлық қолтаңбамен куәландырылған электрондық құжат нысанында электрондық түрде материалдық нұқсанды өтеу туралы өтініш береді."

Қазақстан Республикасының
Төтенше жағдайлар министрі

Ч. Аринов

Қазақстан Республикасының
Төтенше жағдайлар министрі

Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу қағидалары (бұдан әрі –Қағидалар) "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 12-бабының 81-1) тармақшасына сәйкес әзірленді және табиғи сипаттағы төтенше жағдай салдарынан жеке тұлғаның мүлкіне келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидалардың талаптары Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы заңнамасына сәйкес жылжымайтын мүлік объектілеріне жатпайтын уақытша құрылыстарға, шаруашылық-тұрмыстық және өзге құрылыстарға, сондай-ақ заңсыз салынған объектілерге, бағалы киімге, сән-салтанат заттарына не қымбат бағалы металдардан жасалған, көркемдік құндылығы бар заттарға, сондай-ақ төтенше жағдайлар туындаған кезде сақтандыру объектісі болып табылған, Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында айқындалған тәртіппен сақтандырушының қаражаты есебінен өтелетін мүлікке қолданылмайды.

2-тарау. Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу тәртібі

3. Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасына сәйкес табиғи сипаттағы төтенше жағдайлардың салдарын жоюға көзделген жергілікті атқарушы органдардың бюджет қаражаты есебінен және (немесе) ұйымдардың қаражаты, азаматтардың, қорлар мен қоғамдық бірлестіктердің ерікті жарналары, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де көздер есебінен зардап шеккендердің ең минималды сұранысын қанағаттандыру үшін қажетті шектерде жүзеге асырылады.

4. Зардап шеккендердің ең минималды сұранысын қанағаттандыру үшін қажетті мынадай мүлік өтеледі:

1) тұрғынжай (дара тұрғын үй, пәтер, жатақханадағы бөлме, модульдік (мобильді) тұрғын үй);

2) тағамды сақтауға және дайындауға арналған заттар – тоңазытқыш, газ плитасы (электр плитасы) және ыдыс-аяқ шкафы;

3) тамақтануға арналған жиһаз заттары – үстел мен орындық;

4) ұйықтауға арналған жиһаз заттары – кереует (диван);

5) азаматтарға хабар беру құралдарының заттары – теледидар (радио);

6) киім күтіміне арналған заттар – кір жуғыш машина;

7) сумен жабдықтау және жылу беру құралдарының заттары (орталықтандырылған сумен жабдықтау және жылу беру болмаған жағдайда) – су беруге арналған сорғы, су жылытқыш және жылыту қазандығы (тасымалды пеш);

8) тұрғын үйлердің, пәтерлердің, жатақханадағы бөлмелердің, модульдік (жылжымалы) тұрғын үйлердің жылу бөлетін құрылғыларына арналған тұрмыстық отын қоры;

9) мүгедектігі бар адамдардың жүріп-тұруын қамтамасыз ететін арнайы құрал – кресло-арба.

Осы тармақтың 2) – 9) тармақшаларына сәйкес табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу келтірілген залал мөлшерінің бағалануына сәйкес жүзеге асырылады, бірақ 150 айлық есептік көрсеткіштен аспайды.

5. Осы Қағидалардың 3-тармағында көзделген зиянды (нұқсанды) өтеу үшін жергілікті атқарушы орган зардап шеккендерге келтірілген материалдық нұқсанды бағалау және өтеу жөнінде комиссия (бұдан әрі – Комиссия) құрады.

Комиссия туралы ережені жергілікті атқарушы орган айқындайды.

6. Материалдық нұқсан келген зардап шеккендер төтенше жағдай туындаған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде жергілікті атқарушы органға осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша толтырып не "цифрлық үкімет" веб-порталының мобильді қосымшасы арқылы электрондық цифрлық қолтаңбамен куәландырылған электрондық құжат нысанында электрондық түрде материалдық нұқсанды өтеу туралы өтініш береді.

7. Зардап шекеннің келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу туралы өтінішімен жеке жүгінуге мүмкіндігі болмаған жағдайда оның туыстары немесе өзге адамдар, сондай-ақ егер зардап шеккен адам кәмелеттік жасқа толмаған болса, оның заңды өкілдері сенімхат негізінде жүгіне алады.

8. Келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу туралы өтінішке:

1) зардап шеккен адамның жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі (табиғи сипаттағы төтенше жағдай салдарынан немесе төтенше жағдайды жою кезеңінде осындай құжат жоғалған немесе жойылған жағдайларда – ішкі істер органдары берген уақытша жеке куәлік) не Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған электрондық нысанда;

2) табиғи сипаттағы төтенше жағдай туындаған кезден бастап немесе төтенше жағдайды жою кезеңінде зардап шеккен адамның жойылған және/немесе бүлінген мүлкінің тізбесі қоса беріледі.

9. Өтініштер мен құжаттарды тіркеуді жергілікті атқарушы орган осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша материалдық зиянды (нұқсанды) өтеу туралы

өтініштерді тіркеу журналында зардап шеккен адамға құжаттарды қабылдағанын растайтын қолхатты бере отырып жүзеге асырады.

10. Материалдық нұқсанды өтеу туралы өтініш осы Қағидалардың 9-тармағында көрсетілген құжаттар жергілікті атқарушы органға келіп түскен күннен бастап он бес жұмыс күні ішінде қаралады.

11. Табиғи сипаттағы төтенше жағдай салдарынан тұрғынжайға ішінара зақым келген жағдайда жергілікті атқарушы орган техникалық тексеру және сметалық құжаттама негізінде оны қалпына келтіру тетіктерінің бірін мыналар::

1) жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін мердігер ұйымды тарту;

2) жөндеу жұмыстарын өз бетінше жүзеге асыру туралы шешім қабылдаған азаматтарға шығыстарды төлеу арқылы айқындайды.

12. Жергілікті атқарушы орган өтініш тіркелген күннен бастап он жұмыс күні ішінде бағалаушының келтірілген зиянның (нұқсанды) мөлшерін бағалауын ұйымдастырады. Бұл ретте бағалау жүргізуді ұйымдастыруға байланысты шығыстар жергілікті атқарушы органға жүктеледі.

13. Мүлікке келтірілген зиянның (нұқсанның) мөлшерін анықтау сенімхат негізінде әрекет ететін жәбірленушінің, оның өкілінің не заңды өкілінің (егер жәбірленуші кәмелетке толмаған болса), сондай-ақ бағалаушының қатысуымен жүзеге асырылады.

14. Келтірілген нұқсанның мөлшерін бағалауды ұйымдастыру мынадай кезеңдерден тұрады:

1) зардап шеккен адамның бағалаушыны таңдауы;

2) зардап шеккен адаммен келісім бойынша бағалауды жүргізу уақыты мен орнын анықтау;

3) бүлінген мүлікті бағалауды өткізу;

4) зардап шеккен адамды бағалау туралы есеппен таныстыру.

15. Зиянды (нұқсанды) өтеу мөлшері жоғалған немесе зақымдалған мүліктің тозуын ескере отырып, зиянды (нұқсанды) өтеу кезінде осы жердегі қолданыстағы нарықтық бағасы бойынша бүлінген мүлікті қалпына келтіру (жөндеу) үшін қажетті шығыстарды және/немесе мүліктің зақымдануы салдарынан оның арзандау мөлшерін не жоғалған мүліктің құнын негізге ала отырып айқындалады. Бүлінген мүлікті қалпына келтіру (жөндеу) шығыстары оны қалпына келтіруге жұмсалатын шығыстар сметасымен немесе калькуляциясымен расталады.

16. Егер мүлікті қалпына келтіру техникалық тұрғыдан мүмкін болмаса немесе экономикалық тұрғыдан негізсіз болса, ол жойылды деп саналады. Мүлікті қалпына келтіру, егер бұл ретте мүлікті қалпына келтіруге жұмсалатын шығыстар оның нұқсан келтіру басталған күнгі нарықтың құнының сексен пайызынан асып кетсе, экономикалық тұрғыдан негізсіз деп саналады.

17. Қаражат бөлу туралы шешім қабылданғаннан кейін жергілікті атқарушы орган 5 жұмыс күні ішінде тұрғын үй иесімен жөндеу жұмыстарын мердігер ұйымның жүзеге

асыруына немесе жөндеу жұмыстарын өз бетінше жүзеге асыру үшін қаражат төлеуге келісім жасасады.

Жөндеу жұмыстары өз бетінше жүзеге асырылатын болса, келісімде төлем алған тұрғынжай иесінің төлем күнінен бастап алты ай ішінде қалпына келтіру жұмыстарының орындалғаны туралы фотобекітіммен есеп беруі туралы ақпарат қамтылады.

Тиісті есеп ұсынылмаған жағдайда жергілікті атқарушы орган бөлінген қаражатты қайтаруға мәжбүрлеу туралы сот органдарына жүгінуге құқылы.

18. Комиссия қорытынды шығарғаннан кейін үш жұмыс күні ішінде жергілікті атқарушы орган облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның және облыстық маңызы бар қаланың бюджетті атқару жөніндегі уәкілетті органымен келісілген қаражат бөлу туралы шешім қабылдайды.

Зардап шеккендерге төлем тиісті шешім қабылданғаннан кейін күнтізбелік отыз күн ішінде жүзеге асырылады.

19. Азаматтар жөндеу жұмыстарын өз бетінше жүзеге асырған кезде қаражат екінші деңгейдегі банктерде, Ұлттық пошта операторында немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүргізуге лицензиясы бар өзге ұйымдарда ашылған азаматтардың дербес немесе карта – шотына аударылады.

20. Келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеген соң келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу туралы өтініштерді тіркеу журналында өтелген зиянның (нұқсанның) күнін, мөлшерін және төлем құжатының нөмірін көрсете отырып, тиісті жазба жазылады.

21. Даулар туындаған жағдайда зиянды (нұқсанды) өтеу мәселелері Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сот тәртібімен шешіледі.

Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу қағидаларына
1-қосымша

Нысан

Кімге _____

(материалдық нұқсанды бағалау және өтеу жөніндегі комиссия төрағасының Т.А.Ә.) (болған кезде)

_____ мекенжайында тұратын

(өтініш берушінің Т.А.Ә.)
(болған кезде)

тел. _____

Материалдық зиянды (нұқсанды) өтеу туралы өтініш

Сізден _____

(оқиғаның сипаты көрсетіледі)

байланысты маған материалдық зиянды (нұқсанды) өтеуді сұраймын.
Материалдық зиянды (нұқсанды) мына мекенжай бойынша

(облысы, ауданы, қаласы, тұрғылықты мекенжайы) өтеуіңізді сұраймын.

Банк мекемесінің № _____

Филиал № _____

(Т.А.Ә. болған кезде)

атына жеке есепшоты немесе карта – шоты _____

алушының ЖСН № _____

өтінішке мынадай құжаттарды қоса беріп отырмын:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

20 __ ж. " __ " _____ Өтініш беруші _____ (жылы) (күні) (айы) (Т.А.Ә. қолы)
(болған кезде)

Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар салдарынан зардап шеккендерге келтірілген зиянды (нұқсанды) өтеу қағидаларына
2-қосымша

Нысан

Материалдық зиянды (нұқсанды) өтеу туралы өтініштерді тіркеу журналы

Р/с №	Табиғи сипаттағы төтенше жағдай салдарынан зардап шеккеннің Т.А.Ә. (болған кезде)	Келіп түскен күні, кіріс №	Тұратын мекенжайы	Зиянды (нұқсанды) өтеу себебі (төтенше жағдайдың болған орнының, уақыты мен түрінің қысқаша сипаттамасы)	Материалдық зиянның (нұқсанның) мөлшері	Берілген материалдық көмек бойынша (төлем тапсырмасының № және күні тіркеушінің қолы)
1	2	3	4	5	6	7

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК